
Międzynarodowy handel usługami w 2016 roku.

Wstęp	3
1. Przychody z tytułu usług	5
1.1. Usługi transportowe	7
1.2. Usługi uszlachetniania oraz napraw	8
1.3. Podróże zagraniczne	9
1.4. Pozostałe usługi	9
1.5. Ramka 1: Międzynarodowy handel usługami, a międzynarodowe powiązanie kapitałowe.	11
2. Rozchody z tytułu usług	14
2.1. Usługi transportowe	16
2.2. Naprawy oraz usługi uszlachetniania	17
2.3. Podróże zagraniczne	17
2.4. Pozostałe usługi	17
Aneks statystyczny	19
Spis wykresów i tabel	23

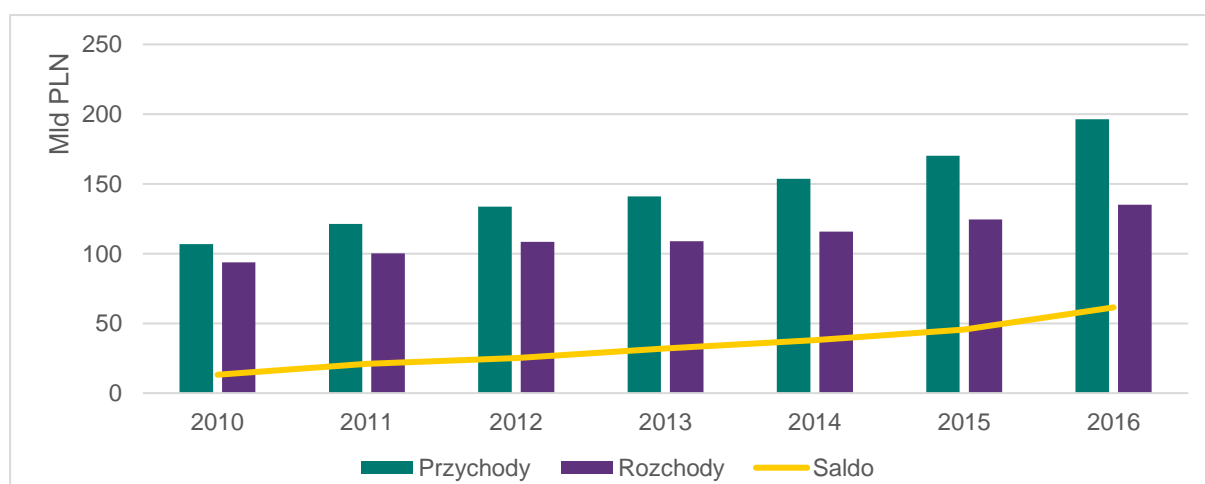
Wstęp

Prezentowany materiał dotyczy analizy polskiego międzynarodowego handlu usługami.¹ Wszystkie dane zostały przedstawione zgodnie z międzynarodowymi standardami (podręcznik *Balance of Payments and International Investment Position Manual Sixth Edition – BPM6* oraz *Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 – MSITS 2010*). Prezentowane w materiale dane zgodne są z opublikowanymi danymi bilansu płatniczego. Uwzględniono jednak bardziej szczegółowy podział co do rodzaju usług i struktury geograficznej.

Obroty usługowe mają coraz większe znaczenie dla polskiej gospodarki i bilansu płatniczego. W ostatnich latach saldo usług trwale było dodatnie, co istotnie stabilizowało równowagę zewnętrzną Polski. W 2016 r. nadwyżka usług wynosiła już 3,2% PKB. Jest to poprawa o prawie 1 punkt procentowy w stosunku do zeszłego roku. Ten wzrost silnie przyczynił się do zmniejszenia deficytu na rachunku obrotów bieżących z poziomu minus 0,6% PKB w 2015 r. do poziomu minus 0,3% PKB w 2016 r.

W 2016 r. przychody z handlu usługami wyniosły 196,4 mld PLN, zaś rozchody 135,0 mld PLN. W wyniku tych transakcji saldo ukształtowało się na poziomie 61,4 mld PLN, co oznacza poprawę salda o ponad 15 miliardów PLN w stosunku do 2015 r. Przedstawiony wzrost nadwyżki wynikał głównie z dużo szybszego tempa przyrostu przychodów niż rozchodów.

Wykres 1: Międzynarodowy handel usługami w latach 2010-2016.

Źródło: NBP

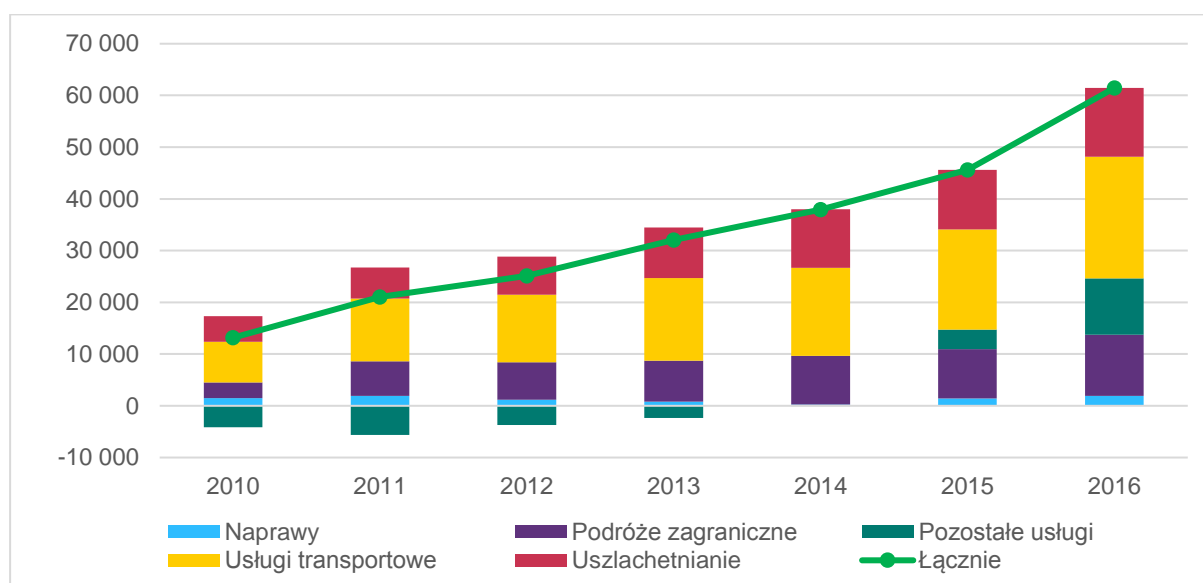
---

¹ Szczegółowe dane o międzynarodowym handlu usługami są dostępne na stronie internetowej NBP <http://www.nbp.pl/>

Najważniejszym czynnikiem, który wpłynął na przyrost salda usług w 2016 r. był bardzo silny przyrost salda pozostałych usług. W porównaniu do 2015 r. wzrosło ono o 7,1 mld PLN do poziomu 10,1 mld PLN. Najważniejszymi kategoriami wpływającymi na przyrost nadwyżki pozostałych usług były usługi budowlane (przyrost salda równy 3,0 mld PLN) oraz usługi telekomunikacyjne informatyczne i informacyjne (przyrost salda równy 2,5 mld PLN). Przyrost pozostałych usług biznesowych również odegrał duży wpływ na poprawę salda pozostałych usług (wzrost o 1,9 mld PLN z czego usługi świadczone przez profesjonalistów przyrosły o 1,6 mld PLN).

Ponadto zaobserwowano poprawę salda usług transportowych które wzrosło o 4,2 mld PLN w odniesieniu do poprzedniego roku, saldo podróży zagranicznych wzrosło o 2,3 mld PLN, zaś saldo usług uszlachetniania wzrosło o 1,8 mld PLN.

Wykres 2: Saldo usług na przestrzeni 2010-2016.

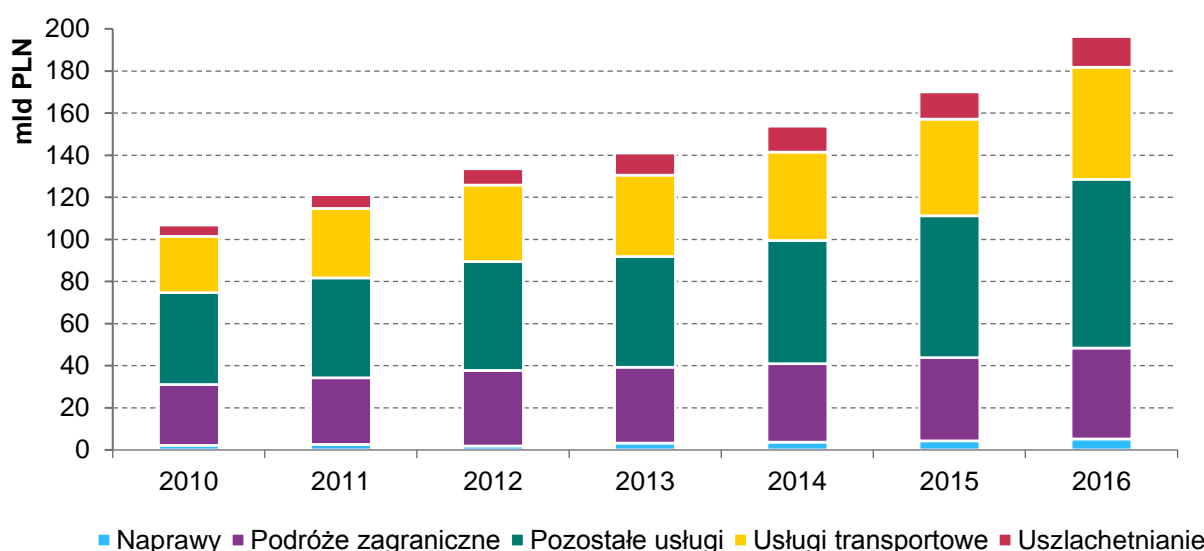

Źródło: NBP.

1. Przychody z tytułu usług

W 2016 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa nierezydentom wyniosła 196,4 mld PLN, co oznacza wzrost w porównaniu do poprzedniego roku aż o 26,3 mld PLN (tj. o 15,5%). Był to największy przyrost polskiego eksportu usług od 2010 r. Największy wpływ na zmianę wielkości eksportu miały obroty z tytułu pozostałych usług i usług transportowych. W odniesieniu do roku 2015 wzrost przychodów z tytułu pozostałych usług wynosił 12,7 mld PLN (w 2015 r. wartość pozostałych usług wynosiła 80,1 mld PLN), zaś przyrost usług transportowych wyniósł 7,3 mld PLN (do poziomu 53,2 mld PLN).

Wykres 3: Struktura przychodów z międzynarodowego handlu usługami.

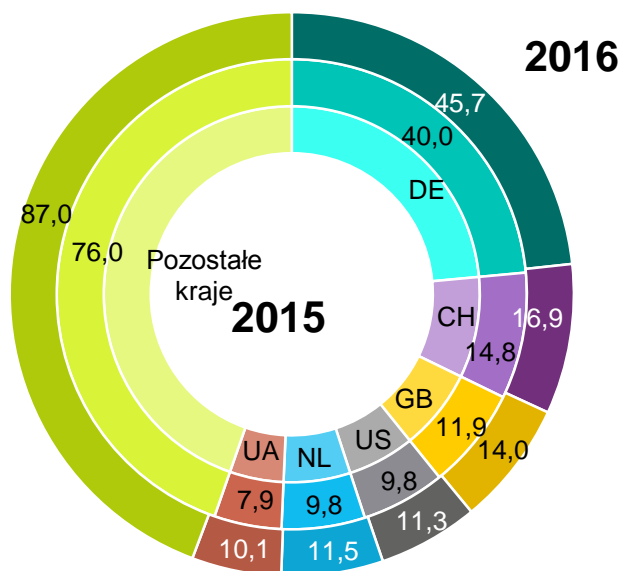
Źródło: NBP.

Analiza struktury geograficznej wykazała, że najważniejszym rynkiem eksportowym były kraje Unii Europejskiej. Polscy rezydenci w 2016 r. sprzedali tam usługi o wartości 136,7 mld PLN (było to 69,6% całości wyświadczonych usług – taki sam odsetek eksportu do krajów UE zaobserwowano w 2015 r.). Podobnie wysoki poziom udziału eksportu usług do krajów unijnych kształtuje się od 2010 r. Dominującą grupą wewnątrz UE pozostawały kraje strefy euro (wartość przychodów wynosiła 101,4 mld PLN tj. 74,1% całości eksportu skierowanego do krajów wspólnoty).

W polskim eksporcie usług wyróżnić można sześć głównych kierunków (patrz Wykres nr 4). Tradycyjnie najważniejszym partnerem w międzynarodowym handlu usługami były Niemcy. Na rzecz podmiotów z tego kraju polscy rezydenci wyświadczyli usługi o wartości

45,7 mld PLN (wzrost o ponad pięć mld PLN w stosunku do 2015 r). Najważniejszą kategorią usług, eksportowanych do naszych zachodnich sąsiadów, były usługi transportowe stanowiące 30,5% przychodów (wzrost udziału o 1,3 punktu procentowego względem 2015 r.). Kolejną ważną kategorią były podróże zagraniczne, które stanowiły niezmiennie aż 28,7% całości przychodów. Tak wysoki udział tej kategorii wynika z popularnego na obszarze transgranicznym zjawiska przekraczania granicy w celu nabycia towarów i usług. Są to tak zwane podróże jednodniowe, które definicyjnie traktowane są także, jako podróż zagraniczna. Pozostałymi grupami usług najchętniej nabywanymi przez niemieckie podmioty były: pozostałe usługi gospodarcze (15,0% całości przychodów, z czego 7,9 punktu procentowego przypadało na usługi techniczne oraz związane z handlem). Największy wzrost przychodów w handlu z Niemcami odnotowano w usługach transportu samochodowego (wzrost o 1,5 mld PLN), usługi kulturalne i rekreacyjne oraz pozostałe usługi biznesowe (wzrost kolejno o 0,8 mld PLN). W 2016 r. obserwowane było wyraźne spowolnienie (względem roku poprzedniego) w przyroście polskiego eksportu usług informatycznych.

Wykres 4: Struktura geograficzna przychodów w roku 2015 oraz 2016 (w mld PLN).²

Źródło: NBP.

² Zewnętrzny pierścień odpowiada za wartość eksportu usług w 2016 r.; Środkowy pierścień opisuje wartość eksportu w 2015 r.

Kolejnym ważnym kierunkiem w eksporcie polskich usług były Szwajcaria (w 2016 r. wartość zakupionych przez nierezydentów usług wynosiła 16,9 mld PLN) oraz Wielka Brytania (14,0 mld PLN). Największy udział w eksporcie do Szwajcarii miały: usługi uszlachetniania (31,0% całości eksportu w omawianym kierunku) oraz pozostałe usługi biznesowe stanowiące około 1/3 całości polskiego eksportu w omawianym kierunku (z czego 34,4% przypadało na usługi prawnicze, księgowe oraz w zakresie zarządzania, 31,7% z nich stanowiły usługi marketingowe, zaś 30,6% dotyczyło usług technicznych oraz związanych z handlem). Usługi transportowe stanowiły 17,7% całości polskiego eksportu w omawianym kierunku. Podmioty z rynku brytyjskiego najchętniej kupowały pozostałe usługi gospodarcze (31,1% całości eksportu, z czego najważniejsze były usługi prawne, księgowe oraz w zakresie zarządzania). Zwiększył się udział usług telekomunikacyjnych, informatycznych i informacyjnych (26,2% całego eksportu - głównie usługi konsultacyjne i wdrożeniowe oraz doradztwo techniczne związane ze sprzętem i oprogramowaniem komputerowym) oraz usługi transportowe (18,0% całości eksportu).

1.1. Usługi transportowe

Wartość przychodów z tytułu usług transportowych w 2016 r. była równa 53,2 mld PLN. W porównaniu do 2015 r. przychody z tego tytułu wzrosły o 7,3 mld PLN, tj. o 15,8%. Był to największy przyrost usług transportowych w historii polskiego eksportu usług transportowych. Głównym kierunkiem sprzedaży usług transportowych świadczonych przez polskie podmioty były kraje wspólnoty europejskiej (w 2016 r. wartość eksportu wynosiła 43,3 mld PLN – 81,3%). Najważniejszymi partnerami handlowymi były: Niemcy – 13,9 mld PLN (tj. 26,2%), Niderlandy – 4,9 mld PLN (tj. 9,1%) oraz Francja – 2,9 mld PLN (tj. 6,7%). Z kolei największy przyrost eksportu usług transportowych odnotowano do Niemiec (wzrost aż o 2,3 mld PLN), Francji (przyrost o 0,7 mld PLN) oraz Szwecji (wzrost o 0,5 mld PLN).

W świadczeniu przez polskie podmioty usług przewozowych dominował transport towarowy – jego wartość w 2016 r. wynosiła 36,3 mld PLN (było to 68,3% całości usług transportowych). Najistotniejszą rolę wśród usług przewozu odgrywał towarowy transport samochodowy. W 2015 r. stanowił on 60,5% całości przychodów z usług transportowych. Przyrostu usług towarowego transportu samochodowego nie zatrzymały nawet nowe regulacje dotyczące płacy minimalnej w Niemczech (najważniejszy partner handlowy w omawianej kategorii oraz jeden z najważniejszych krajów tranzytowych do Europy Zachodniej) i Francji.

Tabela 1: Przychody z usług transportowych (w mld PLN)

Transport	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	26,8	32,9	36,4	38,6	41,9	45,3	53,2
Towarowy	19,6	23,9	25,9	27,1	29,4	32,2	36,3
Pozostały	5,7	6,3	7,6	8,0	9,1	10,4	12,7
Pasażerski	1,4	2,7	2,9	3,4	3,4	3,3	4,2

Źródło: NBP.

Wartość świadczonych usług przewozu pasażerskiego w 2016 r. wynosiła 4,2 mld PLN. Stanowiły one 7,9% całości usług transportowych. W tej grupie usług dominującą rolę odgrywały usługi transportu lotniczego (4,0 mld PLN).

Pozostałe usługi transportowe zawierają usługi takie jak: sprzątanie specjalistyczne, wynajem środków transportu bez załogi, usługi pocztowe i kurierskie itd. W 2016 r. kategoria ta była odpowiedzialna za 23,8% wszystkich świadczonych usług transportowych.

1.2. Usługi uszlachetniania oraz napraw

Usługi uszlachetniania obejmują przetwarzanie, montaż, etykietowanie, pakowanie świadczone przez podwykonawców niebędących właścicielem towarów. Wartość sprzedaży zagranicznej usług z tytułu uszlachetniania w 2016 r. wynosiła 14,7 mld PLN. W tym samym czasie sprzedaż usług z tytułu napraw była równa 5,2 mld PLN. Wartość eksportu usług uszlachetniania wzrosła o 1,7 mld PLN (wzrost uszlachetnianie wynosił 12,9%), zaś usługi konserwacji i napraw przyrosły zaledwie o 0,8 mld PLN (zaś napraw i konserwacji 19,3%). Tym samym kontynuowany był obserwowany w uszlachetnianiu trend rosnący.

Głównymi odbiorcami usług uszlachetniania w 2016 r. okazały się: Szwajcaria (5,2 mld PLN) i Niemcy (3,3 mld PLN). Stanowiło to w sumie prawie 58,2% całej kategorii. Dominującym kierunkiem sprzedaży zagranicznej polskich usług napraw i konserwacji byli nasi zachodni sąsiedzi (w 2016 r. wartość eksportu wynosiła 1,3 mld PLN – 25,6% wszystkich wyświadczonych usług napraw i konserwacji).

1.3. Podróże zagraniczne

Wartość wydatków poniesione przez cudzoziemców przyjeżdżających do Polski w 2016 r. wynosiła 43,2 mld PLN³. W porównaniu do 2015 r. kwota ta wzrosła o 3,8 mld PLN (tj. o 9,5%). Największy wzrost wydatków odnotowano wśród Ukraińców przebywających w Polsce (wzrost w 2016 r. o 2,0 mld PLN). Zwiększenie wydatków obywateli Ukrainy wynikało z silnego wzrostu wydatków poniesionych przez pracowników sezonowych pochodzących z tego kraju.

Wśród wydatków poniesionych z tytułu podróży zagranicznych dominowały te, przeznaczone na podróże prywatne. Zakupy usług nabytych przez nierezydentów w trakcie takich wyjazdów w 2016 r. wynosiła 32,4 mld PLN, pozostałą część stanowiły wydatki na podróże służbowe. Z drugiej strony w 2016 r. podróży prywatnych o 2,1 mld PLN, zaś wzrost podróży służbowych był równy 1,7 mld PLN. W 2016 r. najwięcej w Polsce wydali nierezydenci pochodzący z Niemiec (13,1 mld PLN), Czech (3,0 mld PLN) – były to głównie wydatki podróży jednodniowych oraz Ukrainy (9,5 mld PLN).

1.4. Pozostałe usługi

Przychody polskiej gospodarki z tytułu pozostałych usług w 2016 r. wynosiły 80,1 mld PLN (wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 12,7 mld PLN). Najważniejszą kategorią były pozostałe usługi biznesowe (w ich skład wchodziły usługi badawczo-rozwojowe, usługi świadczone przez profesjonalistów, usługi techniczne oraz związane z handlem), których eksport wynosił 42,8 mld PLN (wzrosły one o 5,3 mld PLN w odniesieniu do 2015 r.). Kolejną bardzo znaczącą grupą były usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne, których wartość w 2016 r. wynosiła 21,0 mld PLN. Wśród nich kluczowym komponentem były usługi informatyczne (w szczególności usługi konsultacyjne, instalacja i konserwacja sprzętu komputerowego itp.). Sprzedaż usług z omawianej grupy wzrosła aż o 4,4 mld PLN (tj. o 26,7%). Trzecią najważniejszą kategorią spośród pozostałych usług świadczonych przez polskie podmioty były usługi budowlane, których wartość w omawianym roku wynosiły 6,9 mld PLN.

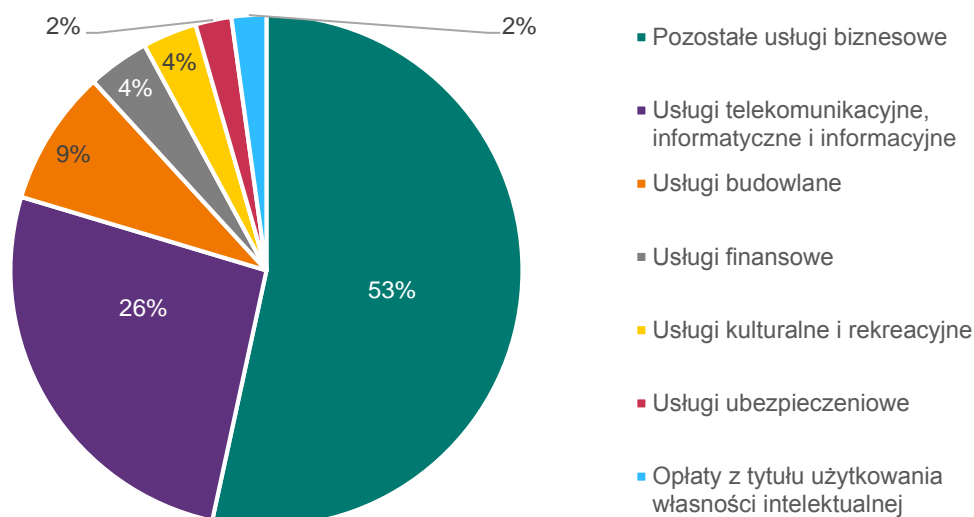
Od kilku lat można zaobserwować, iż w eksporcie usług coraz większą rolę zaczynają odgrywać bardziej wyspecjalizowane usługi, które umiejscowione są w pozostałych usługach. Tak szybki wzrost eksportu usług informatycznych oraz świadczonych przez specjalistów

---

³ W 2014 roku dane o podróżach zagranicznych zostały skorygowane poprzez uwzględnienie nowego źródła danych. Dotyczyło to głównie wydatków pracowników sezonowych.

(prawnicze, księgowe itd.) może w niedługim czasie sprawić, iż zmieniony zostanie profil specjalizacji z usług pracochłonnych na usługi wymagające wysokiej jakości kapitału ludzkiego.

Wykres 5: Struktura przychodów z pozostałych usług w roku 2016 (w %)

Źródło: NBP.

Głównymi kontrahentami polskich podmiotów w międzynarodowym handlu pozostałymi usługami były państwa Unii Europejskiej, których udział w 2016 r. wyniósł 70,2% całości. Najważniejszymi gospodarkami importującymi pozostałe usługi z Polski były: Niemcy – 14,0 mld PLN (tj. 17,5% całej kategorii), Wielka Brytania – 9,9 mld PLN (tj. 12,4%), USA 7,9 mld PLN (tj. 9,9%) oraz Szwajcaria - 8,4 mld PLN (tj. 10,5%).

Ramka 1: Międzynarodowy handel usługami, a międzynarodowe powiązanie kapitałowe.

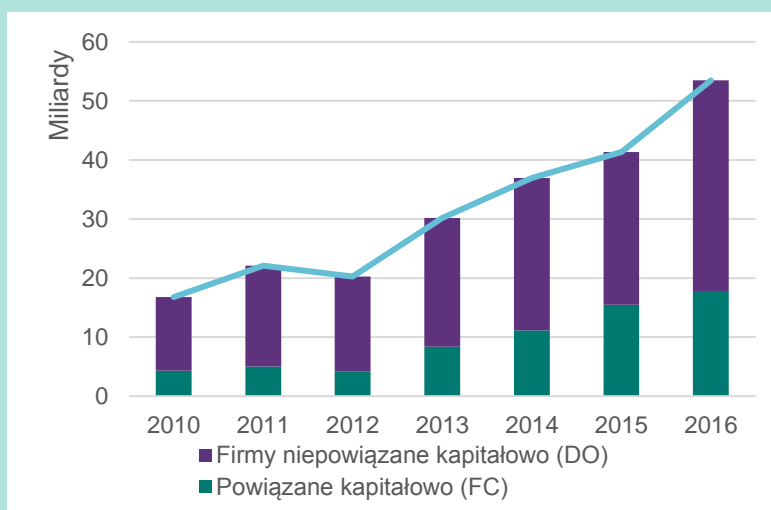
Usługi z roku na rok zdobywają coraz większe znaczenie w handlu międzynarodowym. W poniższej ramce zaprezentowana została analiza międzynarodowego handlu usługami w podziale na firmy nie posiadające powiązań kapitałowych z zagranicą (firmy krajowe)⁴ oraz firmy posiadające powiązania z kapitałem zagranicznym⁵. Analiza wykonana została na danych jednostkowych (bez uwzględnienia szacunków dokonywanych przez NBP)⁶.

Tradycyjnie nadwyżkę w obrotach usługowych można zaobserwować zarówno w transakcjach podmiotów z powiązaniem kapitałowym z zagranicą, jak i podmiotów krajowych. W 2016 r. wynosiły one odpowiednio 17,8 mld PLN oraz 35,7 mld PLN. Oznacza to, że transakcje podmiotów z zagranicznym powiązaniem kapitałowym stanowiły tylko 33,3%. W związku z tym

silnie dodatnie saldo usług było w większości efektem transakcji przeprowadzonych przez podmioty z kapitałem krajowym. Odpowiadały one za 66,7% całej nadwyżki. Nadwyżka podmiotów krajowych wzrosła w stosunku do 2015 r. o prawie 10 mld PLN (przyrost aż o 38%), z kolei firm posiadających zagraniczne powiązanie kapitałowe zaledwie o 2,3 mld PLN (tj. o 15%).

Odwrotna sytuacja (stosunek firm krajowych do firm powiązanych) występuje w analizie poszczególnych przepływów. Zarówno w eksport usług, jak i import były wartościowo zdominowane przez firmy z zagranicznym powiązaniem kapitałowym. Firmy powiązane kapitałowo posiadają dużo łatwiejszy dostęp do rynków zagranicznych, co w 2016 r., przełożyło się na eksport w wysokości 69,9 mld PLN stanowiący 52,6% wszystkich obrotów eksportowych tworzonych przez polskie firmy. Z drugiej strony jednostki powiązane z zagranicą charakteryzowały się bardzo dużą wartością importu usług. Wynikać to może np. z importu usług pośrednich oraz know-how (firmy obecne na rynkach międzynarodowych często uczą się eksportu poprzez import). Koncentracja importu wśród firm

Wykres 6: Saldo z międzynarodowego handlu usługami w podziale na rodzaj powiązania kapitałowego

⁴ Jako firmy krajowe określane są podmioty nie posiadające powiązania kapitałowego z zagranicą, z kolei firmy posiadające taką relacją określane są jako firmy powiązane.

⁵ Firmy posiadające zagraniczne powiązanie kapitałowe to podmioty będące podmiotem zagranicznej inwestycji bezpośredniej, inne w grupie kapitałowej lub będące inwestorem zagranicznym.

⁶ Nie uwzględniono doszacowań sprawozdań, informacji o FISIM, usługach ubezpieczeniowych, podróżach zagranicznych, 11 nielegalnej gospodarce, FOB itd. – analizowano tylko informacje pochodzące ze sprawozdań DNU-K/R.

z zagranicznym powiązaniem kapitałowym była dużo większa niż w przypadku działalności eksportowej i wynosiła 65,5% całości obrotów (tj. 52,2 mld PLN).

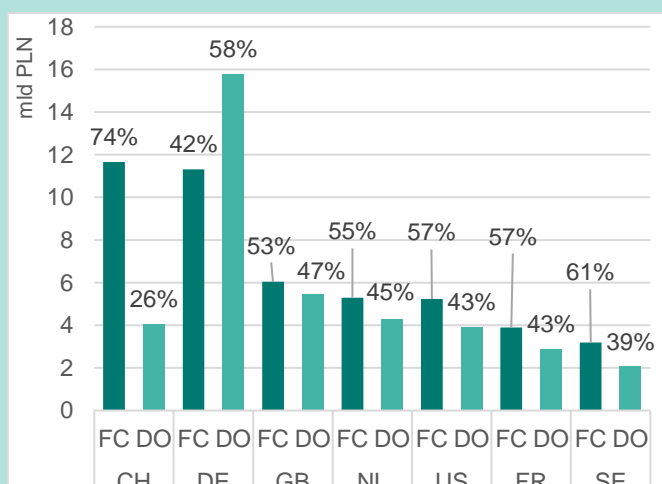
W eksporcie firm powiązanych kapitałowo można wyróżnić siedem głównych kierunków. Najważniejszym z nich była Szwajcaria (największa koncentracja eksportu firm powiązanych kapitałowo), która nabyła od polskich podmiotów powiązanych usługi o wartości 11,7 mld PLN. W tym samym czasie firmy nie posiadające podobnej relacji dostarczyły usługi o wartości zaledwie 4,0 mld PLN. Kolejnym ważnym rynkiem eksportowym były Niemcy. Nasi zachodni sąsiedzi nabyli od firm powiązanych kapitałowo usługi o wartości 11,3 mld PLN. W tym samym czasie niemiecki popyt na usługi od firm krajowych wyniósł aż 15,8 mld PLN. Był to jedyny znaczący rynek z przewagą eksportu firm krajowych nad firmami z zagranicznym powiązaniem kapitałowym.

W eksporcie firm powiązanych kapitałowo można wyróżnić siedem głównych kierunków. Najważniejszym z nich była Szwajcaria (największa koncentracja eksportu firm powiązanych kapitałowo), która nabyła od polskich podmiotów powiązanych usługi o wartości 11,7 mld PLN. W tym samym czasie firmy nie posiadające podobnej relacji dostarczyły usługi o wartości zaledwie 4,0 mld PLN.

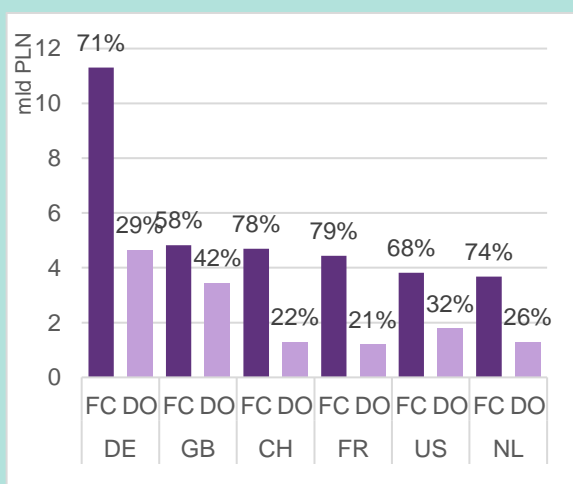
Pozostałymi istotnymi rynkami były Wielka Brytania, Holandia, USA, Francja oraz Szwecja. W wymienionych pięciu krajach eksport polskich firm powiązanych przeważał nad firmami krajowymi średnio o 1,0 mld PLN.

Jak pokazano wyżej polski eksport do Niemiec jest zasadniczo różny od pozostałych kierunków (przewaga firm krajowych). Rynek naszych zachodnich sąsiadów nie jest jednak całkowicie wyjątkowy. Dominującą rolę w eksporcie usług polskich firm nie posiadających powiązania kapitałowego można zauważyć na rynku austriackim, czeskim, włoskim, norweskim oraz estońskim.

Wykres 7: Geograficzna struktura eksportu usług w podziale na firmy krajowe (DO) oraz z powiązaniem kapitałowym z zagranicą (FC).

Wykres 8: Geograficzna struktura importu usług w podziale na firmy krajowe (DO) oraz z powiązaniem kapitałowym z zagranicą (FC).

Podmioty z zagranicznym powiązaniem kapitałowym kupowały usługi z sześciu głównych kierunków. Najważniejszym rynkiem, z którego nabywane były usługi z zagranicy były Niemcy

---

(11,3 mld PLN). Podmioty powiązane kapitałowo z nierezydentami zaimportowały z Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Francji, USA oraz Holandii w 2016 r. usługi o wartości oscylującej wokół 4,0 mld PLN. Jak można zauważyć na powyższym wykresie podmioty powiązane kupowały pomiędzy 60-80% wszystkich usług ze Szwajcarii, Francji, USA oraz Holandii. W przypadku importu usług rynkami, z których najczęściej kupowały podmioty krajowe były Irlandia, Czechy oraz Rosja.

Analizując przychody z usług według komponentów (klasyfikacja EBOPS2010), polskie firmy posiadające zagraniczne powiązanie kapitałowe eksportowały głównie pozostałe usługi gospodarcze (kategoria usług zawierająca bardzo różne usługi: usługi księgowo-prawnicze, doradztwo gospodarcze, usługi inżynierskie itd.), których wartość transakcji w 2016 r. wyniosła 25,2 mld PLN. Kolejnymi usługami z dominującą rolą firm powiązanych kapitałowo były uszlachetnianie - 10,5 mld PLN oraz usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne (eksport o wartości 10,1 mld PLN). Nie bez znaczenia był także eksport usług transportowych (wartość eksportu 17,2 mld PLN), jednak ta kategoria zdominowana była przez firmy krajowe.

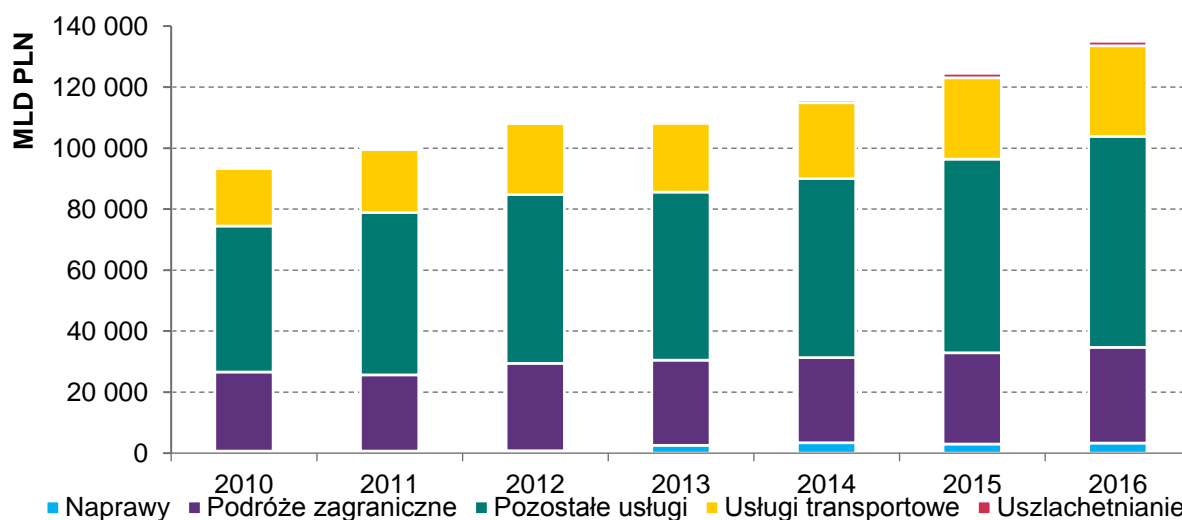
Polskie firmy nie posiadające zagranicznego powiązania kapitałowego dominowały w eksporcie usług transportowych 29,6 mld PLN, usług budowlanych (eksport równy 4,0 mld PLN) oraz usługi świadczone dla ludności (eksport o wartości 1,9 mld PLN).

Z punktu widzenia importu usług, to dla firm powiązanych kapitałowo z nierezydentami, najważniejszy był zakup pozostałych usług gospodarczych (import o wartości 21,6 mld PLN), usług telekomunikacyjnych, informatycznych i informacyjnych (7,8 mld PLN) oraz opłaty z tytułu użytkowania własności intelektualnej (7,4 mld PLN). Popyt na zagraniczne usługi transportowe był taki sam wśród firm powiązanych kapitałowo z zagranicą i firm krajowych (import odpowiednio po 9,3 mld PLN). Z kolei usługami kupowanymi głównie przez firmy krajowe były usługi budowlane oraz finansowe.

2. Rozchody z tytułu usług

W 2016 r. polskie podmioty nabyły z zagranicy usługi o wartości 135,0 mld PLN, co oznacza wzrost w porównaniu do poprzedniego roku o 10,5 mld PLN (tj. o 8,4%). Największy wzrost wartości zakupionych usług odnotowano w pozostałych usługach – było to 5,7 mld PLN. Wpływ usług transportowych na przyrost rozchodów był równy 3,1 mld PLN. Z kolei przyrost wydatków Polaków na podróże zagraniczne wyniósł około 1,5 mld PLN. Wartość importu usług uszlachetniania oraz napraw i konserwacji pozostawała na zbliżonym poziomie co rok wcześniej.

Wykres 9: Struktura rozchodów z międzynarodowego handlu usługami

Źródło: NBP.

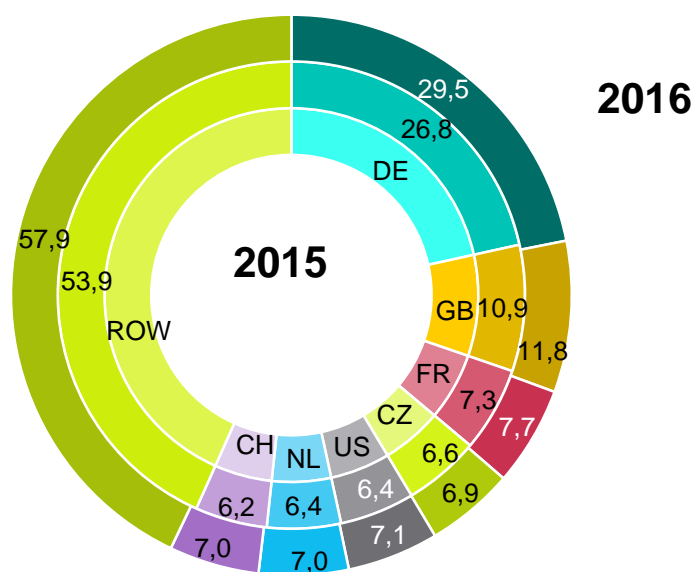
Największy wpływ na strukturę rozchodów miały trzy główne kategorie. Dominującą rolę w kształtowaniu wielkości usług nabywanych przez polskie podmioty miały obroty w pozostałych usługach. Zakupy z tytułu pozostałych usług w 2016 r. wyniosły 69,5 mld PLN. Wydatki rezydentów z tytułu podróży zagranicznych wyniosły 31,4 mld PLN. Wartość zaimportowanych usług przewozu w 2016 r. wynosiła 29,7 mld PLN.

Państwa Unii Europejskiej odgrywały kluczową rolę w imporcie usług. Polscy rezydenci w 2016 r. nabyli z tych krajów usługi o wartości 106,7 mld PLN (79,4% całości). Tak jak w poprzednich latach udział krajów Unii Europejskiej w rozchodach, był wyższy niż w pol-

skich przychodach. Dominującą grupą wewnątrz UE były kraje strefy euro. Wartość zakupionych tam usług wynosiła 76,9 mld PLN tj. 57,0% całości importu pochodzącego z krajów Unii Europejskiej.

W rozchodach z tytułu usług wyróżnić można siedem głównych krajów (patrz Wykres nr 10). Podobnie jak w eksporcie najważniejszym z nich były Niemcy. W 2016 r wartość importu wyniosła 29,5 mld PLN (wzrost o 10,19%). Największy udział w wydatkach polskich podmiotów na usługi miały: podróże zagraniczne – w 2016 r. było to 8,2 mld PLN (27,7% całego importu). Kolejnymi znaczącymi komponentami były pozostałe usługi biznesowe oraz usługi transportowe (kolejno po 6,7 mld PLN). Był to pierwszy raz kiedy import pozostałych usług biznesowych przekroczył zakup usług transportowych (o 6 mln PLN). Największy wzrost usług zaimportowanych od naszych zachodnich sąsiadów odnotowały pozostałe usługi biznesowe (przyrost o 1,0 mld PLN). Dynamicznie rosnący w 2015 r. import usług budowlanych z Niemiec po raz pierwszy w historii odnotował gwałtowny spadek (o 1 mld PLN).

Wykres 10: Struktura geograficzna rozchodów w roku 2015 oraz 2016 (w mld PLN)

Źródło: NBP.

Do grona krajów, z których polskie podmioty najchętniej nabywały usługi należały również Wielka Brytania (w 2016 r. wartość zaimportowanych usług wynosiła 11,8 mld PLN), Francja (7,7 mld PLN), USA (7,1 mld PLN), Szwajcaria oraz Niderlandy (po 7,0 mld PLN), Czechy (6,9 mld PLN).

2.1. Usługi transportowe

Wartość rozchodów z tytułu usług transportowych w 2016 r. była równa 29,7 mld PLN. Oznacza to wzrost w porównaniu do 2015 r. o 3,1 mld PLN, tj. o 11,7%. Polskie podmioty nabyły usługi transportowe głównie z krajów Unii Europejskiej (w 2016 r. wartość zakupionych usług wyniosła 22,6 mld PLN – 75,9% całości importu usług transportowych ogółem). Najważniejszymi partnerami handlowymi były: Niemcy – 6,7 mld PLN (tj. 22,5%), Niderlandy – 1,8 mld PLN (tj. 6,1%) oraz Wielka Brytania – 1,7 mld PLN (tj. 5,8%). W porównaniu do 2015 r. największy spadek rozchodów z usług transportowych odnotowano z Danii (spadek o 0,3 mld PLN – spowodowany głównie przez zmniejszenie wartości importu usług transportu morskiego).

W usługach transportowych nabywanych przez polskie podmioty dominowały, podobnie jak w przypadku przychodów, usługi transportu towarowego – jego wartość w 2016 r. wyniosła 19,9 mld PLN. Najważniejszą kategorią wśród nabytych usług dostarczania towarów zajmował samochodowy transport towarowy (było to 93,4% całości omawianej kategorii). Towarowy transport samochodowy był również najważniejszą kategorią wśród nabytych od nierezydentów usług transportowych ogółem (w 2016 r. wynosił 46,4% całości przychodów z usług transportowych).

Tabela 2: Rozchody z usług transportowych (w mld PLN)

Transport	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	18,9	20,7	23,3	22,6	24,9	26,6	29,7
Towarowy	14,1	15,2	17,3	16,1	17,0	18,2	19,9
Pozostały	3,2	4,2	4,8	5,5	5,8	6,2	7,3
Pasażerski	1,6	1,2	1,2	1,0	2,1	2,2	2,5

Źródło: NBP.

W 2016 r. import pozostałych usług transportowych wyniósł 7,3 mld PLN. W omawianym okresie kategoria ta była odpowiedzialna za 24,6% wszystkich usług transportowych świadczonych na rzecz polskich podmiotów.

Najmniej istotne okazały się zakupy usług przewozu pasażerskiego, który w 2016 r. wynosił 2,5 mld PLN. Stanowiły one zaledwie 8,4% całości zakupionych usług transportowych. W tej grupie usług dominującą rolę odgrywały usługi transportu lotniczego (w 2016 r. było to 2,4 mld PLN).

2.2. Naprawy oraz usługi uszlachetniania

Wartość nabytych usług z tytułu napraw i konserwacji w 2016 r. była równa 3,3 mld PLN. W tym samym czasie zakup usług uszlachetniania wynosił zaledwie 1,4 mld PLN. W omawianym okresie import usług uszlachetniania nieznacznie zmalał. Z kolei wartość importu usług napraw i konserwacji wzrosła zaledwie o 0,3 mld PLN. Usługi napraw i konserwacji kupowane były przez polskie podmioty głównie ze Szwajcarii (wartość zakupów wynosiła 1,1 mld PLN). Z kolei uszlachetnianie kupowane było głównie z Niemiec (0,6 mld PLN).

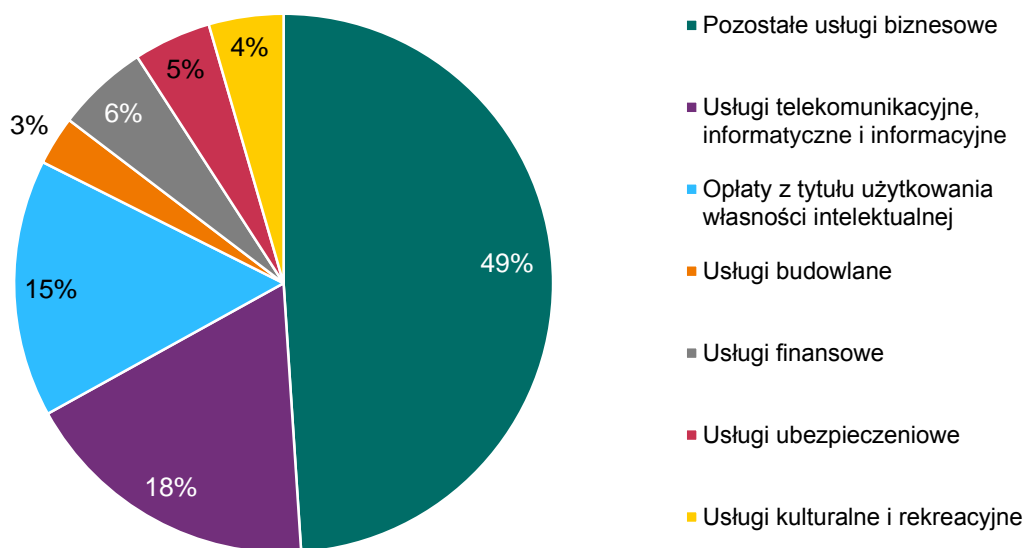
2.3. Podróże zagraniczne

Wartość wydatków poniesionych przez polskich rezydentów w czasie podróży zagranicznych w 2016 r. wynosiła 31,4 mld PLN. W porównaniu do 2015 r. wydatki te zwiększyły się o 1,5 mld PLN (tj. o 5,0%). Podobnie jak w przypadku przychodów z tytułu podróży zagranicznych, również w przypadku wydatków Polaków za granicą dominowały podróże prywatne i w 2015 r. wynosiły one 24,5 mld PLN. W wydatkach Polaków z tytułu podróży służbowych, dominowały wydatki pracowników sezonowych (stanowiły one 61,7% całości podróży służbowych). W 2016 r. Polacy przeznaczyci najwięcej pieniędzy na wyjazdy do Niemiec (8,2 mld PLN) oraz Czech (3,6 mld PLN – były to głównie płatności ponoszone w czasie podróży jednodniowych).

2.4. Pozostałe usługi

Rozchody z tytułu pozostałych usług w 2016 r. wynosił 69,2 mld PLN (wzrost o 5,7 mld PLN, tj. 8,9%). Tak jak po stronie przychodów, najważniejszą kategorią były pozostałe usługi biznesowe, których import wynosił 33,7 mld PLN (niezmiennie były to głównie usługi prawnicze, księgowe oraz w zakresie zarządzania). W odniesieniu do 2015 r. zakupy pozostałych usług biznesowych wzrosły o 3,4 mld PLN. Kolejnymi znaczącymi kategoriami były usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne (których wartość zakupów w 2016 r. wynosiła 12,4 mld PLN) oraz opłaty z tytułu użytkowania praw własności intelektualnej (których wartość była równa 10,6 mld PLN). Wartość importu usług telekomunikacyjnych, informatycznych i informacyjnych wzrosła o 2,0 mld PLN, tj. o 18,8%. W przeciwieństwie do 2015 r. odnotowany został bardzo duży spadek importu usług budowlanych – spadek o 2,0 mld PLN.

Wykres 11: Struktura rozchodów z pozostałych usług w roku 2015 (w %)

Źródło: NBP

Grupą krajów, od których najczęściej polskie podmioty nabywały pozostałe usługi były państwa Unii Europejskiej (w 2016 r. wartość importu wynosiła 54,7 mld PLN – 79,1% całości zakupów). Największa część importu pozostałych usług pochodziła z Niemiec (było to 13,3 mld PLN w 2016 r.) oraz Wielkiej Brytanii (wartość zakupów wynosiła 8,5 mld PLN). Ważnymi krajami, z których polskie podmioty kupowały usługi, były także Francja (5,4 mld PLN), Szwajcaria oraz Stany Zjednoczone (5,0 mld PLN). Największy wzrost wydatków rezydentów na pozostałe usługi odnotowała Niemcy (wzrost o 1,1 mld PLN) oraz Wielka Brytania, USA oraz Irlandia (wzrost o 0,6 mld PLN).

Aneks statystyczny

Tabela 3: Obroty głównych komponentów usługowych (mld PLN)

Nazwa usługi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Usługi ogółem							
Eksport	106,9	121,2	133,6	141,0	153,8	170,1	196,4
Import	93,7	100,1	108,5	109,0	115,8	124,5	135,0
Uzlachetnianie							
Eksport	5,3	6,5	7,8	10,5	12,3	13,0	14,7
Import	0,4	0,6	0,4	0,8	1,0	1,5	1,4
Naprawy							
Eksport	2,1	2,6	1,9	3,3	3,6	4,4	5,2
Import	0,6	0,7	0,8	2,5	3,4	3,0	3,3
Usługi transportowe							
Eksport	26,8	32,9	36,4	38,6	41,9	46,0	53,2
Import	18,9	20,7	23,3	22,6	24,9	26,6	29,7
Podróże zagraniczne							
Eksport	29,0	31,6	35,8	36,0	37,3	39,5	43,2
Import	26,0	25,0	28,6	28,0	27,9	29,9	31,4
Pozostałe usługi							
Eksport	43,6	47,5	51,6	52,7	58,6	67,3	80,1
Import	47,8	53,2	55,3	55,1	58,8	63,5	69,2

Tabela 4: Pozostałe usługi w podziale na komponenty (mld PLN)

Nazwa usługi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pozostałe usługi							
Eksport	43,6	47,5	51,6	52,7	58,6	67,3	80,1
Import	47,8	53,2	55,3	55,1	58,8	63,5	69,2
Usługi budowlane							
Eksport	3,9	4,8	5,2	5,3	5,5	4,0	2,0
Import	2,1	2,1	2,6	2,6	2,5	1,6	1,8
Usługi ubezpieczeniowe							
Eksport	0,7	1,2	0,9	1,1	0,8	2,6	3,1
Import	1,7	2,1	2,3	2,3	2,7	3,7	3,8
Usługi finansowe							
Eksport	2,1	2,0	2,3	2,3	2,5	9,2	10,6
Import	5,0	5,2	5,2	3,7	3,8	16,6	21,0
Opłaty z tytułu użytkowania własności intelektualnej							
Eksport	0,7	0,8	0,7	1,0	1,1	37,5	42,8
Import	6,8	7,1	7,5	8,5	9,3	30,3	33,6
Usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne							
Eksport	6,0	7,7	9,4	10,8	13,4	2,7	3,1
Import	6,6	7,1	8,1	9,0	9,5	67,3	80,1
Pozostałe usługi biznesowe							
Eksport	29,1	29,4	31,9	31,0	34,0	5,8	6,9
Import	22,2	24,4	25,4	26,2	27,9	4,0	2,0
Usługi kulturalne i rekreacyjne							
Eksport	0,9	1,6	1,3	1,2	1,3	2,8	3,2
Import	2,8	4,7	3,7	2,4	2,6	2,6	3,1
Usługi rządowe (gdzie indziej niewymienione)							
Eksport	35,0	15,0	5,0	2,0	10,0	1,6	1,8
Import	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	9,2	10,6

Tabela 5: Usługi transportowe w podziale na rodzaj transportu (w mld PLN)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Przychody							
Usługi transportowe	26,8	32,9	36,4	38,6	41,9	46,0	53,2
Transport samochodowy	16,0	20,0	21,5	23,7	25,9	28,4	32,2
Pozostałe usługi transportowe	3,3	3,9	4,9	5,4	6,3	7,5	9,3
Transport lotniczy	2,8	3,8	4,3	4,7	4,6	4,7	6,2
Transport morski	1,1	1,3	1,5	1,6	1,8	1,7	1,8
Transport rurociągowy oraz przesył energii elektrycznej	2,1	2,2	2,4	1,3	1,5	2,0	2,0
Transport kolejowy	1,1	1,2	1,4	1,5	1,4	1,4	1,5
Usługi kurierskie i pocztowe	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,6
Transport wodny śródlądowy	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rozchody							
Usługi transportowe	18,9	20,7	23,3	22,6	24,9	26,6	29,7
Transport samochodowy	8,8	10,1	11,0	11,2	11,7	12,4	13,8
Transport morski	3,3	3,2	3,8	3,9	4,2	3,0	3,1
Transport lotniczy	2,7	3,0	3,2	3,0	4,2	4,5	5,8
Pozostałe usługi transportowe	1,4	1,7	1,9	2,4	2,8	4,5	4,7
Transport kolejowy	1,3	1,3	1,6	1,4	1,4	0,6	0,7
Usługi kurierskie i pocztowe	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	1,5	1,6
Transport wodny śródlądowy	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6
Transport rurociągowy oraz przesył energii elektrycznej	1,0	0,8	1,3	0,0	0,1	0,1	0,1

Tabela 6: Międzynarodowy handel usługami w podziale na PKD 2007

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przychody						
Transport i gospodarka magazynowa	22,13	27,43	30,67	33,09	35,76	39,21
Przetwórstwo przemysłowe	15,78	17,94	18,78	19,43	21,90	25,14
Informacja i komunikacja	6,39	7,88	9,14	10,32	12,64	16,19
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9,03	9,95	11,31	12,33	13,63	15,66
Handel hurtowy i detaliczny	5,92	6,76	7,49	8,13	10,11	10,79
Działalność w zakresie usług administrowania	2,31	2,71	2,81	3,36	3,81	4,29
Budownictwo	2,95	3,80	3,83	3,69	3,61	4,00
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,68	1,71	1,87	2,08	2,31	2,63
Pozostałe	3,71	4,01	4,38	3,73	3,89	4,04
Rozchody						
Przetwórstwo przemysłowe	16,42	19,00	20,58	22,08	23,31	26,77
Transport i gospodarka magazynowa	8,70	9,96	11,30	11,64	12,42	12,87
Handel hurtowy i detaliczny	6,71	7,86	8,26	8,77	10,55	11,11
Informacja i komunikacja	5,77	6,85	7,27	7,47	7,84	8,38
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,48	2,95	3,17	3,29	3,72	4,28
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,85	2,78	3,11	3,03	3,00	3,27
Dostawy wody, gospodarowanie ściekami itp..	2,61	1,61	2,62	2,16	2,38	2,84
Pozostałe	6,70	7,64	6,43	5,55	5,89	6,80

Spis wykresów i tabel

Spis wykresów:

Wykres 1: Międzynarodowy handel usługami w latach 2010-2016.....	3
Wykres 2: Saldo usług na przestrzeni 2010-2016.	4
Wykres 3: Struktura przychodów z międzynarodowego handlu usługami.	5
Wykres 4: Struktura geograficzna przychodów w roku 2015 oraz 2016 (w mld PLN).....	6
Wykres 5: Struktura przychodów z pozostałych usług w roku 2016 (w %).....	10
Wykres 6: Saldo z międzynarodowego handlu usługami w podziale na rodzaj powiązania kapitałowego.....	11
Wykres 7: Geograficzna struktura eksportu usług w podziale na firmy krajowe (DO) oraz z powiązaniem kapitałowym z zagranicą (FC).....	12
Wykres 8: Geograficzna struktura importu usług w podziale na firmy krajowe (DO) oraz z powiązaniem kapitałowym z zagranicą (FC).....	12
Wykres 9: Struktura rozchodów z międzynarodowego handlu usługami.....	14
Wykres 10: Struktura geograficzna rozchodów w roku 2015 oraz 2016 (w mld PLN)	15
Wykres 11: Struktura rozchodów z pozostałych usług w roku 2015 (w %).....	18

Spis tabel:

Tabela 1: Przychody z usług transportowych (w mld PLN).....	8
Tabela 2: Rozchody z usług transportowych (w mld PLN)	16
Tabela 3: Obroty głównych komponentów usługowych (mld PLN).....	19
Tabela 4: Pozostałe usługi w podziale na komponenty (mld PLN)	20
Tabela 5: Usługi transportowe w podziale na rodzaj transportu (w mld PLN).....	21
Tabela 6: Międzynarodowy handel usługami w podziale na PKD 2007	22